

Τί είναι τα χρυσόβουλα;

[Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Συνεντεύξεις](#)

Στην εφημερίδα ΤΟ ΘΕΜΑ, Κυριακή 5-10-2008, διαβάζουμε το άρθρο:

ASK THE EXPERT

Από τον Αλέξανδρο Μωρέλλα

Απαντά:

I.M. Κονιδάρης

καθηγητής

Εκκλησιαστικού Δικαίου

της Νομικής Σχολής

Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΟ ΘΕΜΑ:

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΑ;

Κάθε Κυριακή θέτουμε το βασικό ερώτημα της εβδομάδας σε έναν άνθρωπο που κατέχει το αντικείμενο.

••• Βασική πηγή Δικαίου της βυζαντινής περιόδου είναι τα έγγραφα, δημόσια και ιδιωτικά. Στα δημόσια έγγραφα συγκαταλέγονται τα αυτοκρατορικά, τα πατριαρχικά κ.ά.

1. Τα χρυσόβουλα είναι λοιπόν επίσημα αυτοκρατορικά έγγραφα. Συνιστούν, με άλλα λόγια, επίσημο δημόσιο έγγραφο.

2. Τα χρυσόβουλα έφεραν τη σφραγίδα του αυτοκράτορα, εν προκειμένω χρυσή σφραγίδα (βούλα), εξ ου και η ονομασία τους.

3. Η αυτοκρατορική γραμματεία ετοίμαζε τα χρυσόβουλα σε εξαιρετικής ποιότητας περγαμηνή (επεξεργασμένο δέρμα). Ο αυτοκράτορας υπέγραφε το χρυσόβουλο με κόκκινο μελάνι και με τον πλήρη τίτλο του: «Πιστός βασιλεύς και αυτοκράτωρ Ρωμαίων».

4. Ένα από τα πιο γνωστά χρυσόβουλα είναι ο Τράγος, χρυσόβουλο του Ιωάννη Τσιμισκή για το Άγιον Όρος, που έχει αποκτήσει την ονομασία αυτή επειδή είναι γραμμένο σε δέρμα τράγου.

5. Με χρυσόβουλο ο αυτοκράτορας συνήθως παραχωρούσε προνόμια: έκανε δωρεές σε μοναστήρια ή τους παραχωρούσε φορολογικές απαλλαγές ή πλήρη φορολογική ατέλεια.

6. Οι μοναχοί ζητούσαν συχνά επιβεβαίωση των χρυσόβουλων από τους επόμενους αυτοκράτορες, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη συνέχεια των δικαιωμάτων τους.
7. Φυσικά και υπήρξαν πλαστά χρυσόβουλα, όπως υπήρξαν και υπάρχουν σε όλες τις εποχές και πλαστά έγγραφα.
8. Το χρυσόβουλο θέτει κανόνες Δικαίου, όπως οι αυτοκρατορικοί νόμοι, αλλά επάγεται νομικές συνέπειες, συνεπώς δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις.
9. Υπήρξαν περιπτώσεις όπου το ελληνικό κράτος, μετά τη σύστασή του το 1830, με βάση τα χρυσόβουλα των Βυζαντινών αυτοκρατόρων επικύρωσε νομοθετικά την κυριότητα μονών επί διαφόρων μοναστηριακών εκτάσεων.
10. Χαρακτηριστικό παράδειγμα χρυσόβουλου με το οποίο παραχωρείται γη, και μάλιστα ολόκληρο νησί, αυτό της Πάτμου, είναι το χρυσόβουλο του αυτοκράτορα Αλεξίου Α΄ του Κομνηνού το 1088 μ.Χ. προς τον τότε μοναχό και στη συνέχεια όσιο Χριστόδουλο, ιδρυτή της Μονής Πάτμου.